

gemeente
HEEZE-LEENDE

Postbus 10.000
5590 GA Heeze
Bezoekadres: Jan Deckersstraat 2, Heeze
T 040 2241400
F 040 224150
E www.heeze-leende.nl
IBAN-nr. NL12BNGH0285044532
BIC-code BNGHNL2G
BTW nr. NL0019.02.805.B.01
KvK 17274037

Aan de leden van de raad van Heeze-Leende

Uw Kenmerk:
Medewerker: M Hendrixx
Telefoonnummer: 040-2241434
Bijlagen: -2-

Verz: 22-9-2022

Datum: 20 september 2022

Kenmerk: 2022-272579

Onderwerp: Raadsinformatiebrief Energietransitie en spoorboekje Duurzaamheid

Geacht Raadslid,

De duurzaamheidstrein raast verder en verder, van station naar station met Parijs als eindstation. Maar waar bevindt de duurzaamheidstrein zich nu? Loopt de energietransitie als een sneltrein of is het een stoptrein geworden met veel vertraging? In deze raadsinformatiebrief nemen wij u mee in de laatste stand van zaken binnen het duurzaamheidsthema 'Energietransitie', een thema waarbinnen de gebeurtenissen elkaar in een sneltreinvaart opvolgen.

Zonder inzet van onze inwoners en ondernemers is het niet mogelijk om de doelstellingen van het klimaatverdrag van Parijs te halen. Zeker niet binnen het duurzaamheidsthema 'Energietransitie'. Welke activiteiten gaan wij binnen het thema duurzaamheid in 2023 organiseren om inwoners en bedrijven te inspireren en te motiveren om duurzaamheidsmaatregelen te nemen? Het spoorboekje Duurzaamheid wijst u de weg.

1. Algemeen

Ter opfrissing:

1.1 Station Europa (Parijs en Glasgow)

De treinreis begint in Parijs. Om de opwarming van de aarde tegen te gaan tekende in 2015 Nederland samen met 194 andere landen het Klimaatverdrag van Parijs. Het doel van dit akkoord is de opwarming van de temperatuur op aarde beperken tot 2 graden Celsius, maar liever nog tot 1,5 graad. Om dit te bereiken moeten alle deelnemende landen actie gaan ondernemen. De opwarming van de aarde wordt veroorzaakt door de uitstoot van koolstofdioxide (CO₂), methaan (CH₄), lachgas (N₂O) en ozon (O₃), gassen die het broeikas effect versterken. Het broeikas effect is het effect dat broeikasgassen de warmtestraling van de zon vasthouden. Zonder dit natuurlijke broeikas effect zou het gemiddeld over de wereld veel kouder zijn dan de huidige wereldgemiddelde temperatuur van ongeveer 15 graden Celsius.

Vanuit Parijs komen wij aan op het station Van Glasgow. In 2021 spraken de landen elkaar weer. Ze hebben afspraken gemaakt om de opwarming van de aarde tot 1,5 graden binnen bereik te houden. Op 4 april 2022 berichtte het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPPC) dat het doel van 1,5 graden nog haalbaar is mits er op korte termijn op grote schaal actie wordt ondernomen.

Rusland viel dit jaar Oekraïne binnen met een verschrikkelijke oorlog tot gevolg. De Europese Unie (EU) veroordeelde de inval en legde Rusland sancties op. Als reactie op de sancties draait Rusland langzaam de gaskraan verder dicht zodat de Europese landen geen beschikking meer hebben over Russisch gas. Om de gevolgen van het dichtdraaien van de toevoer van gas door Rusland zoveel te beperken is het nodig om snel onafhankelijk te worden van het Russisch gas. Onlangs besloot de EU dat de EU-landen op 'vrijwillige' basis 15% moeten besparen op verbruik van aardgas. In eerste instantie is het vrijwillig, maar het kan ook een verplichting worden.

1.2 Station Nederland (Den Haag)

Vanuit Glasgow reizen wij naar Den Haag. Om het Klimaatverdrag van Parijs om te zetten in acties voor Nederland is het Klimaatakkoord opgesteld. Het doel van Klimaatakkoord is om:

- 49% CO₂ reductie t.o.v. 1990 in 2030 te behalen
- 95% CO₂ reductie t.o.v. 1990 in 2050 te behalen

Om deze doelstelling te halen is een reductie van de CO₂ uitstoot van 48,7 megaton CO₂ nodig.

In het Klimaatakkoord zijn diverse tafels opgericht met elk haar eigen doelstelling:

Meer dan 600 afspraken staan er in het Klimaatakkoord om minder uitstoot van broeikasgassen zoals CO₂ te realiseren.

Een aantal belangrijke afspraken zijn:

Tafel gebouwde omgeving

- In 2050 7 miljoen woningen en 1 miljoen gebouwen afgekoppeld van het aardgas.
- In 2030 eerste stap: verduurzaming van de eerste 1,5 miljoen bestaande woningen.

Tafel Elektriciteit

- Windenergie op zee groeit naar tenminste 49 miljard kilowattuur (49 TWH) per jaar in 2030. Om een beeld te vormen: een gemiddeld huishouden verbruikt ongeveer 2.500 kilowattuur per jaar. 49 miljard kilowattuur komt dus overeen met het verbruik van 1.960.000 huishoudens per jaar.
- Ook hernieuwbare energie op land (wind en zon) groeit fors naar 35 miljard kilowattuur (35 TWH) per jaar (verbruik van 1.400.000 huishoudens per jaar).

Meer informatie vindt u op website www.klimaatakkoord.nl.

Het huidige overheidsbeleid heeft de doelstelling om in 2030 55% CO₂ reductie te behalen. De doelstelling is wettelijk vastgelegd. Om de doelstelling te halen zet de regering diverse stappen zoals het opleggen van een bijmengverplichting groen gas.

Op 4 juli 2022 schreef minister Jetten, minister voor Klimaat en Energie, een brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal over de bijmengverplichting groen gas. Het volgende schrijft de minister in zijn brief:

Groen gas is een belangrijke bouwsteen in een duurzaam en robuust energie-, grondstoffen en landbouwsysteem. De productie en inzet van groen gas helpt in het bereiken van de

klimaatdoelen op het gebied van CO₂-, methaan- en stikstofreductie en helpt ons om onafhankelijk te worden van aardgasimport. Om dat effectief te doen, is een heldere aanpak nodig zodat de betrokken partijen aan de slag kunnen. Het kabinet heeft de ambitie dat er per 2030 jaarlijks ten minste twee miljard kubieke meter (2 bcm) groen gas in Nederland wordt geproduceerd. Met deze doelstelling omarmt het kabinet de sectorambitie uit het Klimaatakkoord van dezelfde strekking. Het kabinet erkent dat deze doelstelling ambitieus is en dat een stevige inzet van het Rijk en haar partners vereist is. Dit ambitieniveau is echter passend bij de overkoepelende doelstelling van 60% CO₂-reductie om het wettelijke doel van 55% te halen. Om dit ambitieniveau waar te maken zal het kabinet het groen gas beleid intensiveren met een Programma Groen Gas. Aanvullend zal in dit programma verkend worden welke mogelijkheden er zijn om groen gas import te laten bijdragen aan de transitie en om de groen gasproductie in Nederland te vergroten tot volumes boven de 2 bcm, conform de toezegging aan het lid Erkens tijdens het Commissiedebat Klimaat & Energie d.d. 24 maart 2022. Uw Kamer zal hierover in het najaar nader geïnformeerd worden. In deze brief zal ik hoofdzakelijk ingaan op de bijmengverplichting groen gas (hierna: bijmengverplichting of verplichting) zoals afgesproken in het Coalitieakkoord.

De gehele brief kunt u [hier](#) lezen. De bijmengverplichting komt ten goede aan de versnelling van de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Dit is een positieve ontwikkeling. In onze eigen transitievisie warmte (TVW) staat opgenomen dat vooral voor woningen in de oude woonkernen van met name Heeze en Leende groengas een duurzame warmtebron kan zijn in plaats van aardgas.

1.3 Station RES MRE (Eindhoven)

Stap u weer in? De treinreis gaat verder naar station Eindhoven.

De RES (Regionale Energie Strategie) regio Metropool Regio Eindhoven (MRE) heeft de RES 1.0 opgesteld en ter besluitvorming voorgelegd aan o.a. de gemeente Heeze-Leende. U heeft de RES 1.0 vastgesteld. De volgende doelstellingen staan er in de RES 1.0:

Besparing

De focus ligt op het daadwerkelijk in beweging krijgen van inwoners, instellingen en bedrijven om maximale energiebesparing en CO₂-reductie te realiseren door gemeenten te faciliteren in de uitvoering van activiteiten (kennisdeling en inspireren).

Duurzame warmte

Opstellen: Regionale Structuur Warmte (RSW). In kaart brengen van de warmtebronnen en onderzoeken van de potentie van verschillende technieken voor onze warmtevoorziening.

Duurzame opwekking van energie

Als regio dragen wij 2 TWH bij aan de landelijke opwekkingsopgave van 35 TWH. In de vastgestelde RES 1.0 zijn voor de gemeente Heeze-Leende zoekgebieden opgenomen zonder aan te geven om wat voor soort opwek het gaat (tot aan 2030 alleen bestaande en beproefde technieken: wind- en zonne-energie). Aan u nu de taak om te gaan aangeven hoe de invulling van de zoekgebieden eruit gaat zien. In uw reactie op de concept RES 1.0 heeft u aangegeven dat:

- er sterker moet worden ingezet op innovatie;
- dat de zoekgebieden anders dienen te worden bepaald;
- te willen gaan voor daadwerkelijk maximaal behoud van ruimtelijke kwaliteit;
- maatschappelijk draagvlak en bewustzijn centraal dienen te worden gesteld;
- besparing met spoed van speerpunt naar actiepunten moet gaan;
- de opwek van groen gas moet meetellen ter compensatie van grootschalige opwek via zon en wind;
- moet worden ingezet op de energiecridor A67;
- lokaal samen visie moet worden gevormd over de invulling van de zoekgebieden aan de stakeholdertafel;
- u een ambitie heeft vastgesteld over de bijdrage van de gemeente Heeze-Leende aan de RES 1.0.

Onlangs hebben wij het Samenwerkings- en Uitvoeringsprogramma (S&UP) RES MRE vastgesteld. In het S&UP staat beschreven welke activiteiten RES MRE gaat ondernemen om de gestelde doelstellingen in RES 1.0 te behalen. U bent via een raadsinformatiebrief afkomstig van RES MRE hiervan op de hoogte gesteld.

Meer informatie vindt u op [website van de RES MRE](#).

1.4 Station Heeze-Leende (Heeze)

U bent aangekomen op station Heeze, het eindstation van deze treinreis. Het is nu tijd om tot actie over te gaan zodat de duurzaamheidstrein weer terug gaat rijden naar Parijs. Als de duurzaamheidstrein aankomt in Parijs betekent dat de acties hebben bijgedragen aan het behalen van de doelstellingen van het Klimaatverdrag van Parijs. Lokale acties door onze inwoners en ondernemers zijn heel belangrijk. Natuurlijk moeten wij zelf het goede voorbeeld geven. Wij zijn volop bezig onze gemeentelijke gebouwen te verduurzamen met als doel om gebouwen aardgasloos te maken.

Duurzaamheidscampagne Heeze-Leende duurzaam vooruit

Veel acties kunnen inwoners en ondernemers zelf uitvoeren, maar de uitdaging is om inwoners en ondernemers sneller en meer in beweging te krijgen. Een gedragsverandering is hiervoor noodzakelijk. De gedragsverandering komt tot stand door het bieden van een handelsperspectief door kennis te delen, te inspireren en het faciliteren door o.a. de overheid. En heel belangrijk: het moet leuk zijn om met duurzaamheid bezig te zijn!! Al deze aspecten zitten in onze duurzaamheidscampagne Heeze-Leende duurzaam vooruit.

Momenteel is de duurzaamheidscampagne vooral gericht op de inwoners. Zij worden aangemoedigd om laagdrempelige energiebesparende maatregelen te treffen en te besparen door o.a. te isoleren. Een van de acties: dit najaar ontvangen alle inwoners een duurzaamheidskrant in de brievenbus. In de duurzaamheidskrant staan inspirerende verhalen van organisaties en inwoners over wat zij doen op gebied van duurzaamheid en tips en trucs om duurzaam te kunnen leven.

In 2023 gaan wij in samenwerking met gemeenten Cranendonck en Valkenswaard kijken of wij gezamenlijk een actie kunnen organiseren voor alle ondernemers in de drie gemeenten.

Invulling lokale energietransitie

Het nemen van grotere maatregelen zoals het realiseren van grootschalige opwek van duurzame energie, kijkend naar de doelstelling van de RES MRE van 2 TWH, zijn ook nodig. Om dit succesvol te kunnen uitvoeren, hebben wij kaders nodig. Daarom is belangrijk om te komen tot een invulling van de lokale energietransitie en deze invulling vast te leggen in de Omgevingsvisie. Onderdelen van dit proces zijn de klimaatraadpleging (raadpleging van de inwoners, september 2022), de omgevingstafel Landschap en energie (samen visie opstellen met onze stakeholders, oktober en december 2022) en tot slot door u nader uitgewerkte uitgangspunten over onze bijdrage met betrekking tot het opwekken van duurzame energie.

In de reactie op de concept RES 1.0 heeft u een ambitie opgenomen:

De raad van Heeze-Leende wil in de RES 1.0 uitspraken opnemen over wat maximaal acceptabel is voor de bijdrage die we als gemeente aan opwek leveren. Onze ambitie is op z'n minst om ons eigen energieverbruik op te wekken, maar we willen ook een bijdrage leveren aan de regio. Op dit moment is ons uitgangspunt dat we in de gemeente maximaal twee keer de energie willen opwekken ten opzichte van wat we verbruiken. De voorwaarde is dat we hierin de winning van groen gas in Heeze-Leende kunnen meerekenen.

In samenwerking met de Dorpsraad Leende en de energiecoöperatie zijn wij een project gestart om in beeld te brengen wat dit uitgangspunt inhoudt. De dorpsraad Leende heeft in samenwerking met de Energiecoöperatie Opgewekt Heeze-Leende een rekenmodel opgesteld waarin het huidige gebruik is weergegeven en op basis van een aantal aannames het verbruik in 2030. In het vervolgtraject is samen met de dorpsraden Leende en Sterksel, de Energiecoöperatie Opgewekt Heeze-Leende en de kernraad Leenderstrijp het rekenmodel verfijnd. Een extern bureau heeft een onafhankelijke controle (technisch en inhoudelijk) uitgevoerd. Het extern bureau heeft geen grote omissies gevonden. Bij het opstellen van de Klimaatraadpleging is het rekenmodel nogmaals doorgenomen door het bedrijf dat de Klimaatraadpleging opstelt. Het rekenmodel is op basis van de aanbevelingen aangepast.

Bij het modelleren van de ambitie is de vraag naar voren gekomen hoe de ambitie moet worden gelezen. Taalkundig gezien staat beschreven dat alleen bij 2x het verbruik opwekken dat alleen de winning van groen gas in Heeze-Leende mee mag worden gerekend. Via het rekenmodel zijn drie scenario's doorgerekend, te weten 1x opwek zonder bijdrage biogas, 1x opwek met bijdrage biogas en 2x opwek met bijdrage biogas. Indien gewenst is het mogelijk om het rekenmodel verder te laten zien en toe te lichten. U heeft dan de mogelijkheid om vragen te stellen. Een mogelijkheid is om het rekenmodel toe te lichten op 14 november wanneer ook het

rapport over de Klimaatrapportage wordt gepresenteerd. Bij de griffier wordt hiervoor een verzoek ingediend.

Onderstaand overzicht geeft de resultaten weer van de uitgevoerde berekeningen op basis van de drie hierboven beschreven scenario's. Bij het opstellen van het rekenmodel is ook rekening gehouden met de benodigde energie voor lokaal verkeer. Onder tabel 1 staat een korte legenda waarin is aangegeven welke

Tabel 1

Eigen energieverbruik			2020	2030
Totaal eigen energie verbruik ¹		GWh / jaar	<u>292,5</u>	<u>267,9</u>
<i>1. Exclusief snelwegen</i>				
Ambitie van de Raad				
1 x eigen verbruik vermindert met opwek zonnepanelen op daken zonder opbrengst biogas	Windmolens	Aantal	17	14
	Zonnevelden	Hectare	<u>329</u>	<u>268</u>
1 x eigen verbruik vermindert met opwek zonnepanelen op daken en met opbrengst biogascentrale	Windmolens	Aantal	1	0
	Zonnevelden	Hectare	<u>24</u>	<u>0</u>
2 x eigen verbruik vermindert met opwek zonnepanelen op daken en opbrengst biogascentrale	Windmolens	Aantal	21	16
	Zonnevelden	Hectare	<u>404</u>	<u>312</u>

Aantal windmolens is gebaseerd op de gemiddelde norm van RES 1.0 = 18,2 GWh / jaar.

De RES 1.0 gaat uit van 1.000 GWh/jaar opbrengst door 50 tot 60 windmolens van 5,6 MW of van 110/130 windmolens van 3 MW.

Aantal windmolens is uiteindelijk afhankelijk van de locatie, ashoogte en rotor diameter

				Heibloem
Ashoogte	98 meter	119 meter	140 meter	125 meter
Rotordiameter	82 meter	117 meter	136 meter	150 meter
Tiphoogte	139 meter	178 meter	208 meter	200 meter
Opbrengst per jaar	4,5 GWh	9,5 GWh	15 GWh	20 -25 GWh

Hectare zonneveld is gebaseerd op de norm van RES: 1.300 hectare voor 1.000 GWh / jaar

Opbrengst biogascentrale is geschat op 75% van de ontwerpcapaciteit van 36 miljoen m³ aardgas per jaar (opgegeven door ondernemer).

Tabel 2

CO2 uitstoot ¹			<u>1990</u>	2020	2030
CO2-uitstoot aardgas		ton		26.720	19.190
CO2-uitstoot lokaal verkeer		ton		21.883	20.338
CO2 uitstoot lokaal		ton	<u>94.758</u>	<u>48.603</u>	<u>39.528</u>
CO2 uitstoot doelstelling	-55%	ton			<u>42.641</u>
CO2 uitstoot doelstelling	- 55%	ton			<u>42.641</u>

Onze eerste conclusies met betrekking tot de twee opgaves op basis van het rekenmodel:

- *Opgave opwek van duurzame energie*

Op basis van de gestelde ambitie bij 1x opwek met bijtelling van het biogas in 2030 hoeft onze gemeente geen windmolens en zonnepanelenvelden te realiseren. In dit scenario draagt de gemeente Heeze-Leende alleen bij aan de doelstelling van de RES 1.0 via de no-regret-maatregelen (zon op dak).

Om de ambitie van 2x op te wekken wat wij verbruiken zijn in 2030 16 windmolens of 312 hectare zonnenvelden nodig. Een combinatie is ook mogelijk. Wij vragen ons af, kijkend naar de inpassing in het landschap, of de ambitie van 2x opwekken wat wij verbruiken, passend is binnen onze gemeente.

Uit de laatste monitoringcijfers blijkt dat het bod van 2 TWH niet wordt gehaald in 2030 in de MRE RES. Het meest haalbare is 1,7 TWH. Het is niet bekend of andere RES regio's hun bod gaan halen. Het kan zijn dat in 2030 het doel van het Rijk van 35 TWH op land niet wordt gehaald. De Provincie heeft van het Rijk de bevoegdheid om in te grijpen. De kans bestaat als de gemeente Heeze-Leende niet voldoende bijdraagt dat de Provincie gaat ingrijpen met als gevolg dat u de regie kwijtraakt.

- *Opgave CO₂ reductie*

Op basis van de doelstelling van 55% CO₂ reductie in 2030:

- a. Wij produceren 48.000 ton in 2020. Dat moet naar ongeveer 42.000 ton in 2030; Een opgave van ongeveer 6.000 ton.
- b. Bronnen:
 - i. Aardgas (55%): 70% komt van woningen, 30% van bedrijven.
 - ii. Lokaal verkeer (45%): 80% van personenauto's, 20% van bedrijfsauto's.

Om de doelstelling van 6000 ton te halen dienen de huishoudens een grote inzet te leveren. De enorme stijging van de energieprijzen in verband met de oorlog in Oekraïne heeft twee gevolgen voor huishoudens:

- a. Het is aannemelijk dat veel huishoudens zuiniger omgaan met energie door op verschillende manieren energie te besparen.
- b. Meer huishoudens hebben minder besteedbaar inkomen om te verduurzamen.

Het halen van de CO₂-reductie wordt voor een groot deel bepaald door ruimte in besteedbaar inkomen van huishoudens.

Netwerkschaarste (teruglevering en afname)

In de afgelopen tijd hebben wij u geïnformeerd over netwerkschaarste. Op korte termijn veroorzaakt netwerkschaarste geen problemen in de energietransitie. Onlangs heeft Tennet aangegeven dat er weer (bepaalde) ruimte is.

2. Processen met een relatie met de Energietransitie

2.1 Raadsakkoord

U bent bezig om een raadsakkoord op te stellen en te laten vaststellen. De informatie in deze raadsinformatiebrief kan als input dienen voor het raadsakkoord. Om de gestelde ambitie met betrekking tot opwek van duurzame energie te halen is aandacht nodig voor besparing, warmtetransitie en grootschalige opwek van duurzame energie.

Ons advies is om ook de relatie te leggen met ontwikkelingen zoals de schaa sprong waarover binnen de MRE wordt gesproken. Deze ontwikkelingen zijn van invloed op het behalen van de ambitie. Meer woningen en bedrijvigheid zorgt voor stijging van het energiegebruik.

2.2 Omgevingsvisie gemeente Heeze-Leende

Momenteel loopt het proces voor het vaststellen van een Omgevingsvisie. De veranderingen binnen de energietransitie moeten gaan passen in de fysieke leefomgeving. Een belangrijk aandachtspunt is dat de omgevingsvisie bindend is voor de gemeente.

2.3 Stikstof en methaan

Het kabinet benadrukt in de brief van minister Jetten dat de reductie van de uitstoot van het broekgas methaan en stikstof door mest te vergisten kan worden gerealiseerd binnen de landbouwsector. Bij mestvergisting komt groen gas vrij. Groen gas biedt binnen de energietransitie een meekoppelkans binnen het stikstofdossier. Volgens de laatste gegevens is de stikstofbelasting op de Natura2000 gebieden in onze gemeente erg hoog.

3. Spoorboekje Duurzaamheid

Bij deze raadsinformatiebrief vindt u het spoorboekje Duurzaamheid. Het spoorboekje laat u zien welke grote activiteiten wij gaan uitvoeren in 2023. Het is een interactief spoorboekje. U kunt klikken op het station waarna u vervolgens naar de toelichting gaat.

Bij het spoorboekje zit een concept begroting. In de begroting zijn twee scenario's opgenomen, namelijk het scenario dat de wens zoals opgenomen in de Kadernota om jaarlijks € 30.000,- extra te begroten voor communicatie wel wordt toegekend en een scenario dat deze wens niet wordt toegekend. De concept begroting dient als basis voor het opstellen van de begroting 2023-2026.

In de concept begroting kunt u zien dat het grootste deel van de activiteiten financieel binnen de beschikbare financiële middelen blijft. Voor de activiteiten opzetten van subsidieregelingen, aanpak moderne panden (aardgasloos maken in kader van de transitiewarmte) en het proces transitie veehouderij wordt een beroep gedaan op de reserve duurzaamheid.

Transitie veehouderij is een al een lopend proces. Om dit proces door te laten lopen in 2023 wordt via de begroting gevraagd om de kosten voor dit traject te dekken vanuit de reserve Duurzaamheid. Het proces veehouderij gaat informatie leveren voor de verdere uitvoering van de energietransitie.

Voor de subsidieregelingen en de aanpak nieuwe panden komt een separaat voorstel uw kant op.

Indien u nog vragen heeft, graag de vragen via de griffier aan ons stellen.

Hoogachtend,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN HEEZE-LEENDE,
de secretaris,

Mw. C. G. Klesman-Nacken

de burgemeester,

P.J.J. Verhoeven